

Uredništvo i uprava
LJUBLJANA, Elektročeva 48
ZAGREB, Masarykova 28a,
Telefon 67-80

Uredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
vsih kraljevskih

ISTRA

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH

EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

SENZACIJA O JADRANSKOM PAKTU I DEMANTI

Francuska štampa je donijela senzaciju. Mnogi pariški listovi javili su pod bučnim naslovom, da Rim i Beograd potpisuju jedan sporazum o Jadranskom Moru.

Tako je »Jours od 11 marta donio slijedeći telegram agencije Transkontinentalpress iz Beograda:

»Jugoslavija je zaključila sa Italijom jedan gentlemenski sporazum o Jadranskom Moru, zasnovan na prijateljskim odnosima i trajnom miru. Sporazum je saobrazan sličnom englesko-talijanskom sporazumu o Sredozemnom Moru. Obe su vlade istovremeno zaključile i jedan trgovinski sporazum u okviru Rimskih Protokola. U Beogradu se očekuje, da će ovi novi sporazumi nastići na povoljan prijem u Pragu i Parizu, jer će koštati njemačku trgovinsku ekspanziju u Jugoslaviji i na cijelom Balkanu. Vlada se počakaju protivno proglašenju odredaba paktova već zaključenih od strane Jugoslavije. Ona želi da i dalje ima slobodne ruke u spoljni politici.

List ovaj telegram popraćaje slijedećom predmetom:

»Objavljujemo sa svim uobičajenim rezervama ovu informaciju beogradskog dopisnika važne poljske agencije, ali ističemo istovremeno i sav znacaj ove vesti koja će, ako se potvrdi, imati odjek na cijelom evropskom Jugoslovenskom.

»Oeuvee od 12 marta donosi članak generale Tabouis, u kojem su ove senzacionalne vijesti:

»Na osnovu obavijestanja, koja nam dolaze jednootvoreno iz Beograda, Beča i Rima, možemo javiti da je pretežito potpisivanje jednog gentlemenskog sporazuma između Italije i Jugoslavije. U toku posljednjih mjeseci, pregovori o tome predmetu veoma su živo vodjeni. Italija je se trudila da uvuće Beograd u Rimski sporazum. Iako je mnogo otključao, g. Stojadinović se je ovih dana na kraju dao uveriti, pa će uskoro biti objavljen jedna usmena talijansko-jugoslovenska izjavica, u svakom pogledu slična englesko-talijanskom gentlemenskom sporazumu, a čiji će izraziti biti uvezeti ill Iz pakta Brland-Kellogg, ill iz Pakta Društva naroda. To će se stvari biti gentlemenski sporazum koji će jasnoći za status quo na Jadranu, pa će prema tome biti u okviru englesko-talijanskog getmanskog sporazuma.«

Čehoslovački list »Lidova Novinka«, Brno, od 13 marta, u vezi s time donose izvještaj iz Rima (pod Štromom dopisnika g. r.) pod naslovom »Rimski demanti. Izvještaj glasi:

Vijest koja je objavljena 12 marta u stranim listovima, da je između Jugoslavije i Italije sklopljen gentlemenski sporazum, prema komu Italija priznaje jugoslovensko nacionalno jugoslovenskog teritorija i prema komu se istovremeno obje zemlje obavežuju, da će u smislu englesko-talijanskog gentlemenskog sporazuma postaviti na Sredozemnom moru status quo, — demantovan je danas 12 marta, poslijepodne pod stranicom rimskog ministarstva za štampu i propagandu. Isto tako je zvanično demantovana i vijest, da će ovaj gentlemenski sporazum između Jugoslavije i Italije biti svečano obavljen kad se Mussolini vrati iz Libije. All i poreč, ovog demantija ipak se u mnogim diplomatskim krugovima u Rimu održavaju verzije da će pripremani trgovinski i ekonomski sporazum između Beograda i Rima, koji će u ekonomskom pogledu biti naročito povoljan za Jugoslaviju, imati politički dodatak, naravno ne u takvom opsegu, kada što tvore gore navedene vijesti.

»Lidova Novinka«, Brno, od 14 marta, u izvještaju iz Beograda, signiranom šifrom »s. d. kažu:«

U ovadžnjim političkim krugovima su izazvale sudjeljenje vijesti nekih čehoslovačkih listova, prema kojima tobože pregovori s Italijom prelaze okvir tradicionalne jugoslovenske politike, ili šta više da ta politika nije u harmoniji s orijentacijom Male antante. U stvari se radi o boljim trgovinskim ugovorom, kada i prijateljskim regulisanju uzajamnih političkih odnosa. Jugoslavija, koja je bila česta pogodjena sprovidjenjem sankcija protiv Italije, ima naravno interesa da se obnove ekonomski odnosi s Italijom, koji su prethodno prosječno 20-25 posto Jugoslovena.

NEKAJ PODROBNOSTI O BRATUŽEVU SMRTI IN POGREBU

BRATUŽEV GROB ČUVATA DVA KARABINJERJA — SLOVENSKO IN ITALIJANSKO LJUDSTVO SE SILNO ZGRAŽA NAD POSTOPANJEM FAŠISTOVSKIH IN VLADNIH ORGANOV

Z zamudu, zaradi znanih razmer, smo prejeli tale dopis iz Gorice o Bratuževi smrti in pogrebu. Prinašamo ga v originalni obliku, ker je do sedaj najpopolnejše poročilo o tej najnovnejši tragediji v kateri je plati z življenjem naš novi mučenik Lojze Bratuž.

Gorica, 10 marca 1937. — Lojze Bratuž, glasbeni učitelj, ki bi bil 17 februarja 1937 dovršil 35 leta svojega življenja, le bil organizat in povevodja v Podgorici pri Gorici, kjer je za fašističnega tajnika neki Stefanelli, asistent, vimočnji tovarni, bivši rimski kočija. Ta človek je že na božični večer alarmiral policijo in ormožištvo, češ da namerovajo peli v cerkvi slovensko. Resnično je prišlo k polnočnici 10 karabinjerjev z dveva brigadirjem, in 15 agentov z dveva kontumisarji. Pečvi, pa so peli kol vedno latinsko, le po masi so po starem običaju zapeli ludi dve stari slovenski božični pesni. Ker je bilo tako neopretnom alarmiranih toliko ljudi, so to brzkonci očitali Stefanelli, ki je, radi sklepanja nevedno nedeljo, 27 dec. 1936 so po maši, pri kateri se je položil slovensko, poklici v sedežu fašista Lojzeta Bratuža in štiri fante, od katerih eden niti pevec ni bil, po pretezu, da mora tajnik z njimi govoriti. Tani so vsakega posebni spustili v zatemnjeno sobo, v kateri je stalno pet fante, in so ga sili, da popiši večjo količino, ricinovega olja. Lojzeta Bratužu so tako vsiljevali olja za večji kozarec. Zamanj jih je Bratuž rotil, nači bodo usmiljeni in pampeni z ozirom na to, da ima drugino. Niso se dati preprostis, temveč so rekli, da bo božični žan, Simprel izpije. Bratužu ni pristalo drugače, kakor da se je udal naširil in izpel ponujeno muagnus, varvasto in gusto tekočino. Ugotovljeno je, da so zdečini dan prej kupili liter glicinovega olja v lekarini Contini v Gorici. Dognano je tudi, da niso dali Bratužu čistega ricinovega olja, ker je v leči kozarec načinil strojno olje, temveč da so primesili strojno olje in bržkone celo tudi bencin. Naslednji dan se je lažko še držal po koncu, nato pa je zbolel. Dobil je živčni napad, bledej je in štiri dni so ga morali varovati in držati privzeganega na posteljo. Prepelili so ga v bolničko, kjer je v najgroznejših mukah popolnoma shrušil, umrl 16 februarja 1937 ob 18 ur. Že prej so nejni sovadniki poklicali zdravnička specijalista iz Padove, ki je ugotovil zastrupljenje. Toda ni hotel ali ni sinel izstaviti spričevala, pač pa je, z ozirom na ubožne razmere pokojnika zahteval samo 2500 lit.

Deset minut po smrti je že stražila pokojnika kvestura in ormožnik ter niso kačarji putštili k njemu. To je veljalo tudi za naslednji dan, ko je ležal v mrtvanični na pokopališču. Nikarog, niti sovadnikov niso putštili k njegovemu krestu, pač pa so zapovali vsakogar, ki ga je hotel v dobrini vratil. Goriški kvestor je pozval k sebi nekogar brata in mu zabičil, da ne sme dopustiti, da bi pogreb postal politični manifestacija. Zagrozil mu je, da bo vsakega političnega osmisljeneja, ki bi šel za pogrebov, na licu mesta arcelir.

Ker so bili ormožniki vložili ovadbo proti zločinu, je državni pravnik naredil obdukcijo trupla. Obdukcije se brez izjemne izvršilo v bolnišnici, a Bratuža so že 17 februarja ob 7 in pol zbijali, zavitega v ravnico in navadnem vozu in s spomornim enega avtomobilu agentov prepečljali v mrtvanišče na pokopališču. Kjer se je nato profil občaju in proti pravilom vršila obdukcija. Ko je vodil pokojnika, deset minut pozneje prišla v bolnišnici, in svoje zaduženje včet več nekogar triplja. Sozadniki so zahvalili, da nači prisotnosti obdukcij tudi zdravnik, ki včetve njihovo zaupanje, državni pravnik pa je to odklonil.

Na pokopališču so ga prepečljali samo zato, da bi s tem preprečili slavosten pogreb, ki je bil odločen za 14 ure istega dne.

slavenske spoljne trgovine. Zato beogradsko vlast pozdravlja razumijevanje na koje ovo pitanje nalaže na Rimu. Italijani pak je u interesu da u Jugoslaviji može efikasno da konkurše Nejamacko, koja je period konflikta hujela da iskoristi za takvo ekonomiko prodiranje u Jugoslaviju da potpuno podstavi talijanski trgovinu. Zato je sigurno da će novi trgovinski ugovori bitno pojačati jugoslovensko-talijanske ekonomske veze.

Nije isključeno, da će se u ovim ugovorima upotrebiti za neke grane također i preferencijski sistem. Bilo bi medutim prenagljeno da se iste izvode zvezde zaključi da Jugoslavija na taj način i formalno pristupa talijansko-austrijsko-mediarskom bloku Rimskih protokola. Beogradski privredni faktori pravilno ukazuju na to da je na preferencijskoj bazi sklop-

Klub temu pa se je nabralo na pokopališču okoli 3000 oseb, pogreba pa seveda ni bilo. Truplo je ležalo v zaprli krti v zakenjeni mrtvanični. Ženske pa so vseeno vlomlje v mrtvanično in odpire krito, a so jih takoj izgnali. Brz nato se je pripeljal pol avtobus karabinjerjev in agentov s komisarjem, a tedaj se je bila večina ljudstva že razlaža. Še ob 18 ur si pesčico na vplivala na že bolna letak. Sedaj se pričakuje, še komedijanski proces. Vse ljude, ne samo slovensko, temveč tudi italijansko, se silno zgraža nad takim postopanjem fašistov in vladnih organov.

MAŠA ZA POKOJNIM BRATUŽEM V PTUJU

Ptuj, 10 marca. — Na pobudo tukajnjega društva »Gorice« se je brala dne 7 III način za pokojnina Lojzeta Bratužem. Te mace so se udeležile zastopniki vseh tukajnjih slovenskih društev karor ali napisov. Toda ni niso smeli v mrtvanično, ker je še enkrat pokropili. Cerkve je bila nabiča polna. Na krov je prepeval pevski odsek bratskega društva »Nanos« iz Maribora. Službo božje je opravil p. dr. Cirkos Marjan, tukajni domaćin, ki je v svojem nagovoru na zbranijo, da bi ga še enkrat pokropili.

Pred in za sprevodenjem so korakali agenti, ob strani pa karabinjerji z nasajenimi bajoneti. Ti so se postavili tudi ob grobu v temeni Špališir. Številko vsakega avtomobila, ki je pripeljal kakršega udeleženca, so zapisali. Zapisali so tudi ime moža, ki je pripeljal na vozni vence. Poizvedovali so tudi, kdo so bili mladični, ki so mu nekega večera pred njegovo smrtno zapeli pod oknom bolnice načiljušno mu pesečno. Enako je uvedla kvestura preiskavo, kdo je ukazal za pokojnikom. V Gorici sami niso zapeli niti en zvon, tudi niso trupla pokojnika prepeljali v cerkev, dasi je bil ta veren katoličan. Grob sta stražila še teden dni in dan dva karabinjerja s puško. Višek nestrannosti oblasti pa je bil, ko so pozvali nekega najočajnega pokoljnikovega prijatelja na kvesturo in ga vprašali, zakaj ni šel za pogrebom.

Imena sedmih krvicv Bratuževe smrti so znana, a nihče ni bil do danes še aretiran. Uradna komisija je ugotovila, da je pokojnik umrli na pljučnic, ki je razdriali zvonični komitati o komemoracijah. ORGANIZATORNO-PROPAGANDNI ODSEK SAVEZA, Št. 68/36

POOŠTRENA PASKA MILICIJE

Izbatinan, jer nije imao legitimacije — Potraga za novinama i knjigama

Rijeka, marta 1937. — U posljednje vrijeme je pojačana paska milicije i karabinjera u našim vlasnicima na pokopališču. Nikarog, niti sovadnikov niso putštili k njegovemu krestu, pač pa so zapovali vsakogar, ki ga je hotel v dobrini vratil. Goriški kvestor je pozval k sebi nekogar brata in mu zabičil, da ne sme dopustiti, da bi pogreb postal politični manifestacija. Zagrozil mu je, da bo vsakega političnega osmisljeneja, ki bi šel za pogrebov, na licu mesta arcelir.

Ker so bili ormožniki vložili ovadbo proti zločinu, je državni pravnik naredil obdukciju trupla. Obdukcije se brez izjemne

izvršilo v bolnišnici, a Bratuža so že 17 februarja ob 7 in pol zbijali, zavitega v ravnico in navadnem vozu in s spomornim enega avtomobilu agentov prepečljali v mrtvanišče na pokopališču. Kjer se je nato profil občaju in proti pravilom vršila obdukcija. Ko je vodil pokojnika, deset minut pozneje prišla v bolnišnici, in svoje zaduženje včet več nekogar triplja. Sozadniki so zahvalili, da nači prisotnosti obdukcij tudi zdravnik, ki včetve njihovo zaupanje, državni pravnik pa je to odklonil.

Na pokopališču so ga prepečljali samo zato, da bi s tem preprečili slavosten pogreb, ki je bil odločen za 14 ure istega dne.

Ijen 1 čehoslovačko austrijsko trgovinsko ugovor, da pa to ipak ne знаči jednostrano pristupanje čehoslovačko-rimskom bloku. Ustalih ekonomsko zbljenje zemalja. Male antante sa zemljama Rimskog bloka je potpuno u saglasnosti sa politikom Male antante, kao što je izrazito rečeno i prilikom zagovaranja Stalnog savjetja. Male antante so tice političkog zbljenja s Italijom, Beograd je načinio željivo da se ono ostvari. Prema našim informacijama pomisli se na takvo redovanje odnosa, koje bi u stvaru obnovilo prijateljski ugovor iz 1922 god. koji je 1929. g. nje bio produžen, naročito zbog začinkušnosti, koju je izrazila talijanska politika u Albaniji. Beograd je s pravom uvjerjen, da bi ovakvo regulisanje uzajamnih talijansko-jugoslovenskih odnosa pozdravio i čehoslovačka i Rumunija i to baš

zato što je dobro odnosima izmedju tih zemalja i Italije smetala u prvom redu zategnutost izmedju Italije i Jugoslavije.

Iz sela Rupa Javljaju da je i tamo milicija postala vrlo sumnjičiva u posljednje vrijeme. Uspejeli smo doznati da je milicija dobila nalog da strogo paziti na lude, da je moral unaret v straži boležanih zato, ker je v cerkvi na boležanih več prepeval cerkvene pesni v slovenščini.

Prosimo poročila o komemoracijah.

NADOLAZI DO OFCGEM DEMANTOVANA NUA FRANCUSKOJ STAMPI

Pariski list »Echo de Paris« od 15 III. donosi ovaj telegram: »Havrja: Smatraju se u najmanju ruku, kao vremena preuradnina sve vijesti objavljene u inostranstvu o eventualnom zaključenju jednog paktu s gentlemanskom sporazumno izmedju Jugoslavije i Italije, a isto tako i vijesti o putu grofa Clana u Beograd. Jugoslovenski mjerodavni krugovi pridržavaju se ustalom najpotpunije diskrecije u pogledu današnjeg jugoslovensko-talijanskog zbljenja. Zaključenje i nastavak na 2 strani I stupac.

NAŠA EMIGRACIJA

Pošljena s istraje primata pod gornjim redovom članek, ki ga uređništvo smatra kot upod v začetku razpravljanja o delu naše emigracije. Ta poteka uređništva je hvaljedrena, kaži brezvorno bi se na ta način mnogo pripomoglo k slupnemu gledanju in izbrisovanju naše stvari, česar pa danes ni mogče spriči notranje razdvojenosti naše emigracije. Na vsak način pa je potrebno pri tem, da se pri tretiraju tega problema zgrabi stvar pri koreninah, da se vzamejo v preles, kolikor je mogoče in dopustivo, ne da delo v nasledju naše emigracije, kaži v nasprotnem slučaju bomo imeli spri primer, da bomo začeli s nečim, ki ne bo imelo pravne ustimerljivosti. V tem se tuje z. Bartom Lajom, ki že takoj v začetku svojega članka poveda, da za raztopljanje razlogov ni in ne sme biti časa, ker bi bil rezultat tega lega natančno in morem strinjan. Naša ideologija je zgrajena, naš cilj je jasno postavljen. Toda praktično delo naše ideologije in praktično doseganje cilja pa je nejasno in neglazno iz tega, da tudi včetni Izvršni naša emigracije.

Ni moj namen, da bi poselgal v delo naše starševske emigracije, ki je nastala tako po vojni. To je del naše emigracije, ki so jo žele mogoči naši emigrantki dolari prislušili v omoli dol, ki, že na osnovi svojega projektičnega pridrževalca in medregionalne dela in usled preprodaje zapustitev naših zemelj, je težko dozvati za taka praktično delo, da dojemamo tako izkristalizirano ideologijo, kakršno zakatero poznejši emigrant, in kakršno je zgradila njegova duša. Ker Izvršni, popravljeno naše emigracije, prav la poslušati del naše Štrelja, ki je tudi jedro resice našega izbrana, moramo predvsem v tem delu iskanje pogreške, ki so se tekmoča usparavale, ne morda zato, da jih upotrijebili, marec zategadel, da jih odstranimo ter da vsa naša bodočnost iz fundamente prenusmerimo in prenosimo.

Pred sedmimi leti je naša emigracija bila velika, non veliki dolci emigrantov, katerih učinkovitost je bila, da je bila preseča z morem moralno silo, ki se je občela predvsem v veliki samozvestnosti, borbenosti in življeni veri, da doseže svoj cilj. Pod teh, za nas brezvonom velikih duševnih dobrin, je bila, da so se značila ustavnost, sironstvo, naše države društva, katerih osnova je bila zbirka emigrantov, vzpostavljena v brezkomporvino, vztrajno, početljivo in nasečljivo irredentistični, čistični misli in jeklenih značajkah. Osnova društva je bil tisti tredimensiji, ki je prinesel monopol na izbran v društvenih predstavnikih. Ako danes pogledamo v uspešno del naših pristresov s cisto društvenega statisa, moramo pač upotrijebiti, da so bili taki, da jih ni moglo bleščeti nobeno domače društvo, čeprav so imeli ta mnogo uspešnejša sredstva na razpolago kakor po naši. Toda že po letih takega dela smo začeli opaziti, da je življenje zabolelo kritično in ravno padati. Naši gledamo danes ta pojav s katerimi stroeni, moramo vedno priti do istega zaključka, da se je emigracija, prepričana s ponosom in samozvestnostjo, naprej zapela same v sebe, postavljaljko krog sebe upravlja, preko katere je bila še samo gledanje snadljivo že za napako. Tako se je emigracija izčrpala v svoji lastni, sredoboljki ravi, dokler se ni storila izčrpila. Lastna močna sila je začela padati, samozvestnost prešla v krog domačine, nameri, ni bila morenega priliva nove silo, vescini temu pa je bila nastopila, ker je svoj univerzitet učenje, ki je vrgla emigranta iz svoje omotljive samozvestnosti v hruto realnost.

To dejstvo, ki smo ga sami doživeli, nas mora danes bolj kolikor kdaj prej popraviti, da resko vrnja resko idejo, pa najbolj in tako živu, ne more upoštevati, ali so sile, v katerih reva in ideja živu, smodreno ne znamo in nadaljnjo ujihajo širjenje v širši prostoru. Ne vem, morda res trpiamo na tem, da manjka naši emigratorji osmehnost, da biseri si na vrsti emigrantov obratuje s polnim zaupanjem in vero, ana osmehnost, ki bi v svojim izviru pogledom zvala proučiti naš trenutni položaj in temu priporavniti boljši poteri, kar pa ne pride, da se v času, ko je neumorno živila emigracija restavrala svoja kulturna in izrednost, ne oprijeta ni živila, usmeriti moje vlastne sile, v smodru krenjetje naših idej vrednotljivim jugoslovenskim narodom, in bi se to latran zgodilo, ki so bili danes v tem dnu emigratorji brez zavoda v drugačnem položaju, kateri je udaril v emigracijo z lobotko, parivala z novoročno silo iz krogov razumevanja in dobrobiti, socijalni potiski bi ne blj. za nasake obupu kot je demoralizacija in takih načinov trzavje, kot so danes, bi je nehelez.

Iz resca tega sledi, da mora sloneti vse našo delo, vse našo borbenost po propagiranju med domačini, koli se je posredoval, da lahko bo način emigracije, da obdrži svojo zavzetino, krepke v zdrovih svojih potrebi in tenu stil, z našo očjo domovino. Naš razumijevanje domovino, so odnosili naši naši upravni, od njih je odrešeno naše živelje, ne, od njih zavisi naša duhovna smrt.

Ko postavljamo se imperativ resce našega dela propagiranja, se nam nujno urinjejo i preščasna sredstva, ki so nam potrebljena, katerih pa ima naša emigracija učinkovito množico. Vsi pači sredstva krog kulturnih delavcev, ki se več ali manj udejstvujejo na popravku, ki jih nudijo razni odsek naših društav. In hči tu prihaja do izrazu razni način, ki se medseboj neprsteno krečeta, ne presečajo pa tukaj razstavljeni stvari, same prav nisarev. Nazor, da izvrši razni kulturni odseki že tedaj sprosto, niso v krov,

AMANDMAN U FINANSIJSKOM ZAKONU KOJI INTERESIRAJU EMIGRANTE

Beograd, marz 1937. — Donosimo ove amandmane primljene u Narodno skupštini, koli interesiraju emigrante prvenstveno one koji imaju da traže državljanstvo, kajti v učitelji bivših škola Družbe Sv. Cirila i Metoda

AMANDMAN O OSLOBOĐENJU OD TAKSA KOD STICANJA DRŽAVLJANSTVA.

S 18 a tačka 15.

U tarifnom br. 54 o taksama umjesto iznosa takso: »40% stavljaj se 1.000. U istom tarifnom broju dodaju se slijedeće novne napomene:

1. Napomena: Jugosloveni po rasi i jeziku, nastanjeni i doseljeni u jednoj od općina Kraljevine Jugoslavije plaćaju da dekret na podanost Din 400. — Ovi isti sumu takso plaćaju i ostala lica, koju su po rasi i jeziku Sloveni, ako su na teritoriji Kraljevine nastanjena 15 godina.

2. Napomena: Ministarstvo unutrašnjih poslova može da u slučajevima vrijednim narocitočog obzira oslobodi plaćanja svih taksa otkrivanja podanstava (takse za molbu sa priziloma i sve radnje po zakonu o državljanstvu) u vezi ove molbe i uvaženja iste) ona lica, koju su Jugosloveni po rasi i jeziku, a nastanjeni i doseljeni u jednoj od općina Kraljevine Jugoslavije, ako ista ne plaćaju preko 1.000. din. godišnjeg državnog neprinosrednog poreza, ki se sumarju knilji.

3. (Min. Unutr. Poslova) tačka 6. Ako lica iz stava 1 ne podnese dokaz o zajamčenju o prijemu i završenju vezu koje općina Kraljevine Jugoslavije određeće mi Ministarstvo unutrašnjih poslova zavrsnost općine shodno § 20 zakona o općinama i § 16 zakona o gradskim općinama.

Sticanje državljanstva i od strane uđova da dejstvuje i u prilog njihove maloljetnosti daje u smislu § 42 zakona o državljanstvu.

VPRASANJE TAKS PRI PRIDOBITVI JUGOSLOVANSKE DRŽAVLJANSTVA.

Zvezno emigrantsko vodstvo je na podlagi nepreslašljivih prizorov emigrantki organizacij in emigrantskih kongresov vsa zadnjih leta posvečalo svojo pozornost vprašanju, kako omogočiti našim kmetom, naseljenicima v Jugoslaviji in našemu malemu človeku, da bi mogli zadobiti jugoslovansko državljanstvo ne da bi morali plaćati velikih taksa, ki so znale dosegati okoli 1.000 dinarjev.

Emigrantsko vodstvo je s spominicami opozarjalo neprestano kompetentne faktore na to perečno emigrantsko vprašanje ter je zadnja tri leta skušalo zlasti potom Narodne skupštine dosegati, da bi se upoštevale pravilne želite stomašnih emigrantov.

Letsog izgleda, da so neštevilni poskusni zveznega vodstva vendarle dosegli cilj ter da je Narodna skupština vsa v principijelnih linijah sprejeta in ozakonila želje emigrantov.

Emigrantsko vodstvo je s potrebo na pridobiti jugoslovanskega državljanstva.

V prizakovanju da izda notranje ministarstvo v soglasnosti s finančnim ministarstvom uradno tolmačenje i navodila spretelega amandmana, podajeno naši emigrantki javnosti prva pojasnila o novem amandmanu.

1. Za oni, ki niso jugoslovanske narodnosti se površa doseganja taksa na dekret o državljanstvu od 400 dinarjev na 1.000 dinarjev.

2. Za Jugoslovane ostane doseganja taksa 400 din. Istotno tudi za ostale Slovane, toda le pod pogojem, ako živijo v Jugoslaviji že 15 let.

3. V posebnih uvajevanjih vrednih Štrelja bo notranje ministerstvo opristoločilo Jugoslovane po vsem.

Večina naših emigrantov, ki so Jugoslovani po rasi in po jeziku, se nahaja v izvadno težkih gnetnih prilikah in zato smo prepričani, da jih bo večina nihilo npravilo ministerstvo opristoločilo od plaćanja taksa za doseglo državljanstva. Saj pa tudi drugače ni mogoče, ker imamo prepričljivo naših kmetov, ki obdelujejo že deset in več let svojo življenje v Jugoslaviji ali pa so bili naseljeni od države ter kateri so ravno radi previškočili tako niso mogli pridobiti jugoslovanskega državljanstva. Kaj pa naj recemo na naših delavcih, ki se s

svojimi nadinicami komaj branijo od pomajkanja, ali pa naši brezposelnici intelektualci, ki nimajo sredstev niti za dnevno hrano, kajti pa Štrelja za koike na prošnje. —

Tako se kategorije naših emigrantov bodo, tako upamo, deležne velikih olajšav novoga amandmana.

Novi amandman je bil potrijet od nočnog ministra, odobren od finančnega odbora Narodne skupštine, je dal svoj pristank za njega finančni minister in ga je uvrstio v svoji zadnjem plenarni seji o predlogu o budžetu Narodne skupštine.

V senatu je bil odobren v seli finančnega odbora in na nobenega droma, da ga po sprejetju tudi Senat, na svoji plenarni seji.

Opozorjamo zato vso emigrantsko javnost, zlasti pa vse naše male ljudi, kateri so morali eno desetletje čakati, da bi se im na nečin omogočilo zadobiti jugoslovanskega državljanstva, da je sedaj čas, da se postavišo odredbe novega amandmana.

Zvezno emigrantsko vodstvo

in v tem pogledu izdalo prošlo svojih organizacij pravočasno točna in jasna navodila, kako ima vrat naši postopati.

Obezpečimo isločeno emigrantsko javnost, da še bili resenil v podpisani odloki za državljanstvo vseh onih, kateri so zadnje mesec prosili za državljanstvo in kateri se nahajajo v takli razmerah, da jim vrnejo v Julijsko Kraljevinu velič močna — iz političnih in gospodarskih ozirov — ludi, aki bi se tamkajšnje prilike spremene.

§ 31. (Min. Unutr. Poslova) tačka 6.

Ako lica iz stava 1 ne podnese dokaz

o zajamčenju o prijemu i završenju vezu koje općina Kraljevine Jugoslavije određeće mi Ministarstvo unutrašnjih poslova

TRSTU IN ISTRU.

Po dveh neučinkovitih poizkusih v prejšnjih letih je letos Narodna skupština končno izglasala tudi amandman za naše učitelje v občinskih solah in na Štrelju sv. Cirila in Metoda, da se jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

Besedilo dotičnega amandmana se glasi:

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili školsko-administrativni službi u verskih općinah i Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

»Licitina, koja su vršila nastavniški ili Štrelju sv. Cirila in Metoda, da je jih prizna za pokojnino časopisne upravljene na dotičnih ředitvah.

SENZACIJA O JADRANSKOM PAKTU I DEMANTI

Svršetak sa 1. strane

nje jednog trgovinskog sporazuma jeste jedina konkretna etapa, koja se očekuje u srazmjeru kratkom vremenu:

»Petit Parisien«, javlja istim povodom u jednom izvještaju svoga dopisnika: Osjetno popuštanje zategnutosti, započeno u posljednje vrijeme u jugoslovensko-talijanskim odnosima, dalo je povodu glasovima prema kojima Beograd i Rim prepriješu neku vrstu genitenskog sporazuma o Jadrani, koji bi imao da dopuni sličan sporazum, zaključen o Sredozemnom moru. Bio je čak unapredjavljen da će grof Clano posjetiti Beograd. Obavještenja, dobivena na Izvoru, vedišno dobro obavještene, i provjerena u mjerodavnim krovovima, dozvoljavaju da se tvrdi da su takvi glasovi potpuno neosnovani. U istim krovovima konstatira se popuštanje zategnutosti, za koju se nuda da će dozvoliti da se u novoj atmosferi pristupi uređenju pitanja, koje između dviju zemalja još nisu riješena. Ali, ti krovovi podvlače istovremeno da se uopće ne radi o genitenskom sporazumu ili nečem sličnom. Za sada se na zahtjev Rima bavi samo sredjivanjem privrednih odnosa pomoći zaključenju jednog trgovinskog sporazuma na dvije godine, određenog da zamjeni provizorni sporazum, koji ističe koncem marta. Već smo zablijedili tim povodom da je Italija, izgleda raspolažena da odobri jugoslovenskom izvozu drvenih i stoke prednosti, slične onima, koje je priznala Austriji i Mađarskoj sporazumno zaključenjem u okviru Rimske trouglaste.

»Temps« donosi: Jugoslovenski mjerodavni krovovi izjavljuju da ništa ne znaju o tobožnjem predlogu jadranskog pakta, o kome se je govorilo. Pitajući izgleda nije bilo pretresno u Beogradu, gdje se samo konstataje osjetno i stalno poboljšanje talijansko-jugoslovenskih odnosa. To poboljšanje dolazi iz izraza istključivo u pregovorima, čiji je cilj zaključenje jednog ugovora o trgovini i plodovlju, određenog da zamjeni privremeni sporazum, koji uskoro ističe. S druge strane, vjerotajno je da će pitanje odnosa Italije i Male antante biti predmet pažljivog ispitivanja pričkom sastanka Stalnog savjeta, koji je sazvan za 1. i 2. aprila u Beograd. To pretresanje uključio bi i okvir diskusije o eventualnom uvrštenju veza, koje spajaju tri države u oblasti spoljne politike, pošto bi organizacioni pakt Male antante bio prilagoden novoj situaciji, stvorenoj u Evropi nedavним medjunarodnim dogadjajima.

»Matin« opetjavlja istim povodom iz Rima: Pitajući talijansko-jugoslovenski odnosi nalazi se na dnevnom redu zbog glasova raširenih u Evropi prema kojima bi jedan sporazum između obiju zemalja već bio zaključen. Taj sporazum odnosi se dobro na pitanja, koja su dugo godina ostala neriješena. Talijanski vladini krovovi tvrde međutim da nikakav napredak nije zablijedio u izmjeni gledista, koje se već šest mjeseci razvijaju između talijanske i jugoslovenske vlade. Jugoslovenski krovovi u Rimi ne vjeruju da su glasovi o predstojecem sklapanju sporazuma mašlikom osnovani. Taj demanti odnosi se samo na politički sporazum, t. j. na modus vivendi talijansko-jugoslovenskih odnosa na Jadrani, koji bi bio sličan džentlemenškom sporazumu, zaključen 2. januara između Italije i Velike Britanije.

»Ere Nouvelles« donosi također iz Rima ovu vijesti agencije Radio: Talijani zvanični krovovi i jugoslovenski diplomatski krovovi naglašavaju da nikakav politički pakt nije potpisani između Rima i Beograda i da po tome predmetu nikakvi pregovori rada nisu u toku. S druge strane, osim pregovora, o dalmatinskim optantima, vode se pregovori i o jednom trgovinskom sporazumu na dvije godine, koji bi imao da zamjeni današnji modus vivendi.

TALIJANSKA ŠTAMPA TAKODJER DEMANTIRALA.

Tako na primjer »Il Popolo di Trieste« (Trst) javlja u broju od 13. marta, iz Beograda:

»Nisi potvrđena parljski vijesti o potpisivanju genitenskog sporazuma između Italije i Jugoslavije. Podvalaći se da su — naročito poslike zadnjih manifestacija — odnosi između Italije i Jugoslavije krenuli putem normalizacije i da su povedeni pregovori za potpisivanje trgovinskog sporazuma, u kome će se voditi računa o postjećim odnosima između Italije i podunavskih zemalja, na osnovu Rimske protokola.«

† MILOŠ PAHOR.

V Škđenju pri Trstu je umrl znani slavbenik Miloš Pahor. Za njim žaljuće vđova, hćerka Marčela, udružnica u Kamniku, sin Dragi, učitelj u Trbovljah, hćerka Vida Pahor. Verk u vsi, ki se ga poznali u sime i slično, občutili topilno — njegovega zategru srca.

Miloš Pahor, počivaj u miru u domaćini, ki si jo tako ljubi.

ŠKOLSKI INSPEKTOR U PULI BJEŠOMUĆNO PROGOJI SVE ONE, KOJI KOD KUĆE GOVORE HRVATSKI

Pula, marca 1937. — Carmelo Cottone je školski inspektor, a ima svoje sjedište u Puli. Cottone je rodom Sardincu, a u službi je strogi, veoma strogi. On je zamjenio bivšeg inspektora Della Moru, pa su njegovim dolaskom u Pulu i školske stvari znatno promjenile. Difidant je Cottone, pa više puta ni sam sebi ne vjeruje. Žnamo i to, da Cottone ne zna razlikovati jezik i poništio od političkih načela. Mi dobro znamo, da porijetlo i prezime pojedinih lica nemaju ništa da upravljuju sa političkim načelima. Ali Cottone nije takav. On se je dao u lov na selu. Većina učiteljica, koje su rodjene na pulištinu, ostale su tekmo ove školske godine bez mesta. Razlog tog naihovog neprimanja u istim mjestima je da su učiteljice u kući sa svojim

roditeljima govorile hrvatski. Akoprem su te učiteljice uzgojene u čisto talijanskom duhu, Cottone sumnja. Većina puljskih načelnika na tribunalu, na prefekturi i po ostalim državnim uredinama su dalmatinske izbjeglice. Oni govorile u svojoj obitelji hrvatski, a ipak su dobri Talijani. I pulski prefekt ga je pozvao da mu razjasni stvar, jer su nezaposlene učiteljice mogile protest prefektu. Cottone sumnja, ali bez ikakvih dokaza. Prefekt mu je rekao: što možemo mi sa davanostoricom predložiti za konficijaciju bez dokaza? Ali Cottone je neumoliv, on prikosi školskome proveditoru i samome prefektu. Iz njegovog držanja oponašamo, koliko li mriži naš narod. A straši se sam svoje siene. Ono, što je on u službu je, što te učiteljice u kući sa svojim

JOŠ JEDAN ISTRANIN PADA U ŠPANIJI

Jakov Poldrug

Roubaix (Francuska), 12. marta 1937. Sajem Vam ovu sliku pokojnog Jakova Poldraga (Poldrugovca?) rođenog u Svetoj Nedili kod Labina. Pokojnik je radio ovde u Roubaixu i kada su poteli da idu dobrovoljci za španjolsku vladu, on se odmah javio. Otišao je 27. novembra 1936. Na polasku mu je dao 2 slike da ih imam za uspomenu, pa Vam jednu saljem.

Na kolodvoru u Roubaixu meni je rekao:

»Brat moj mil, ja se ide boriti kontra fašista jer su me fašisti otjerali od moje doma u Franciju.«

To su bili zadnje njegove riječi na polasku. Bio je star oko 34 godine.

Ovih dana je jedan Talijan isto dobrovoljac pisao svojim drugovima da je Poldrug Jakov poginuo na fronti Ma-

S. S.

NEKA OBJAŠNJENJA O PRISILNOM 5 POSTOTNOM ZAJMU U ITALIJI

Od jednog pretpalatnika, jugoslovenskog državljanku, primili smo ovo objašnjenje povodom članka o prisilnom pet postotnom zajmu u Italiji objavljenog u posljednjem broju našega lista. Donosimo to tumačenje i molimo čitatelje da nam je sve svaki zanimljiviji slučaj utjeriva na tog zajma, kako bi se i ostall interesenti znali vladati.

Zagreb, marta 1937. U broju 10.

»Istra« od 12. marta 1937 nazala se rastućim postupak glede prisilnog pet postotnog zajma u Italiji, kako je isti izdат sa odlukom zakona od 5. oktobra 1936 br. 1743. Ipak se to tumaćenje ne slaze s obavještenja koja je primio ovih dana jedan jugoslovenski državljani koji imade posjed Italiji i koji je pozvati da započev od 10. marta t. g. plaća za svoj posjed koji je pročišćen na 14.000 lira, i to zajam od 700 lira plativo u 6. rata u izvanredni 3½ pro milje počet od lira 51.50 koju dokladu će mojati plati kroz 25 godina.

Ako plati sada odmah zajam i daruje ga državi, a ne zahtjeva državne obveznice, onda ne plaće vanredni porez i ima popust od 10 posto na glavnici. Prema tome plati jedampat za uvjek samo 630 lira, dočim ako plaće rate i na koncu godine izjaviti da ne zahtjeva državne obveznice, mora platiti sva iznos od 700 lira i porez za ovu godinu a za ostale godine ostoboden bi bio od placanja poreza.

Ipak glede isplaćivanja zajma, kako je navedeno u »Jutarnjem listu« br. 9008 od 20. februara 1937, posjednici jugoslovenski državljani u Italiji zatražili su zaštitu i obratili se na pretkvarom ministarstvu vanjskih poslova navodeći da je po zakonu o konvencijsima o nastanjuvanju i o konzularnoj službi od 1924 godine Italija preuzeula obavezu da oslobođi jugoslovenske državljane prisilnih zajmova i drugih nameta zboratih potreba uslijed izuzetnih prilika, te se sad čekaju s kojim uspjehom će biti riješena ova pretkvara.

PRISILJENO POSOJILO NA NEPREMIČNINE

Trst, marta 1937. — Sedaj je zanadje ruk za plaćanje prvega obroka posojila na nepremičnine u novega novčanica davaka na poslovstva za amoralizaciju teha poslova. Kredit je po vsei Julijski Kraljin, zlasti pa u Istri, so naravnosti obupani, saj nili dosedanjim davkov-niso zmagovali, odkod naj bi sedaj jenali za nove dajalive Italijanski posestniki morda latko racunalo Še kako pomoći ali olajšavo od strani vladinih organov. Naš kmet pa je ob robi propada. V slovenskem delu Istre so krediti odkriti izjavili, da ne bodo placati novčajevake, aco ilim ne dovoljio sekali borcov. Resnično so ilim to dovoljio in sedaj pole neusmiljeno sekira. Pod njenim udaricem padajo itako gospodini nasadi. Kaj zato, samo da pridelo oblasti do devarja. All pa, ja mora za tem skriva ljudobna misel, da bodo slovenskih kmetom očitati, da ne znaju ravnati s poslovstvom. In jini tako na podlagi novega zakona o razlatiti ukradli Še zadnji kos zemlje.

